

gear

Accoustic Arts Proline MK3 & Wilson Benesch The Arc ■
Copland CTA405 ■
Rega P7 ■

Accoustic Arts Proline MK3 vs. Wilson Benesch The Arc

Kari Nevalainen

Jos hifi-bisneksessä on kuolemanlohko, sen täytyy olla 4000-5000 euron jalustakaiuttimet. Ei siinä merkityksessä, että tuohon kategoriaan olisivat osuneet kaikkein kovimmat kaiuttimet, vaan siksi, että jos siitä selviää hengissä, tietää tehneensä jotakin oikein.

Tavallaan tehtävänasettelu on helppo: suunnitella kaiutin niille, jotka syystä X, Y tai Z eivät voi tai halua bankkia lattialla seisovaa kaiurinta, mutta eivät sen vuoksi halua tinkiä kaiuttimen suorituskyvystä, äänenlaadusta. Sama se, ovatko syyt tosiasiallisia vai kuviteltuja, jalustakaiutin sen pitää olla.

Ongelma ei siten ole, että samalla hinnalla saa erinomaisia 2- tai useampireisisiä lattiakaiuttimia paineista dynaamisiin. Ongelma on, mitä laatu riisii yhteydessä tarkoittaa? Konsepti on niin kolattu, että innovatiivisuutta hehkuttamalla ei pitkälle pötkitä.

Koteloonkaan ei voi loputtomasti investoida. Elementeissa on tietenkin eroja, mutta muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, kaupallisten kaiuttimien elementit ovat hyllytavaraa tai niiden virirelmää. Elementteillä, jakosuotimen osilla ja liittimillä - tekni-

kalla - ei parhaalla tahdollakaan selity kuin osa hinnasta.

Valmistajat itsekkin myöntävät tämän epäsuorasti kutsumalla 4000-5000 euron jalustakaiuttimiaan "ultimaateiksi statementeiksi" tai "premium-luokan kaiuttimiksi" tai "absoluuttisiksi referensseiksi".

Valmistajille tilanteen tekee vielä tukalammaksi, että hintahaitarin toisessa päässä laatu kasvaa kohisten. 400-500 eurolla saattaa saada ääni-varoiltaan hämmästyttävän hyvän jalustakaiuttimen, puhumattakaan 2000-2500 euron jalustakaiuttimista. Miten siis voi lähtökohdiltaan lähes samanlainen kaiutin maksaa kaksi- tai kymmenkertaisesti? Vaikka perustelut löytyisivätkin, äänenlaadun rajakustannus on korkea ja kasvussa.

Kaikesta tästä huolimatta kuolemanlohkoon on tunkua. Masokismia harrastavat ainakin Sonus Faber, Totem, JM Lab, Pioneer, ... Listasta tulisi äkkiä pitkä. Oma lukunsa ovat yli 10 000 ja 20 000 euroa maksavat jalustakaiuttimet.

Tällä kertaa kuolemanlohkossa mittaa ottivat Accoustic Arts Proline MK3 Saksasta ja Wilson Beneschin The Arc Iso-Britanniasta. Molemmat ovat refleksiperiaatteella toimivia kaksitiekkaiuttimia, molemmat maksavat melko tarkkaan 4000 euroa pari. Mielenkiintoiseksi kisan teki, että englantilaiseksi kaiuttimeksi The Arc pelaa hyvin saksalaisella tyylillä.

Accoustic Arts Proline MK3

Stuttartin kujeesta, Mercedes Benzin ja Porschen kotikonnuilta tulee 1998 perustettu ja Suomessa vähemmälle huomiolle jäänyt Accoustic Arts. Ennen audioalalle astumista firma hankki kokemusta äänitysstudioista ja niiden vaatimustasoa vastaavista välineistä. Yrityksen historiikki viittaa siihen, että se on kunnostautunut eritoten elektronikan valmistajana. Muun muassa japanilainen Stereolehti on noteerannut Accoustic Artsin. Siihen eivät kaikki yllä, vaikka haluaisivatkin.

Kolmonen Proline MK3:n perässä kertoo kaiuttimen saavuttaneen kol-

mannen kehitystasonsa. Valmistajan mukaan kotelo (420 x 250 x 360 mm, 17 kg) on saatu tukevaksi käyttämällä erikoista puumassalevyä ja lukuisia koteloa jäykentäviä elementtejä. Proline MK3:lle on oma Stand I-MK3 -jalusta (1869 €).

180 millisen elementin (SEAS) kartio on kevyttä magnesiumia, ripustus "low loss"-kumia, vaiheplugi kromattua kuparia ja valettu runko sinkkiä. 27 mm:n tekstiilikalotin puhkela on hopealankaa, liittimet kullatut.

Jakosuotimessa on käytetty metallifilmikondensattoreita ja ilmasydämissä keloja. Jakotaajuudesta ei ole annettu tietoa, mutta päätellen siitä, että diskanttielementissä ei ole käytetty ferromagneettista nestettä, taajuus ei voi olla kovin matala.

Valmistaja korostaa tarkkaa elementtien yhteensovittamista. Se tarkoittaa, että vasemman ja oikean kaiuttimen taajuusvaste 45 - 28,000 Hz saa poiketa toisistaan enintään +/- 0.25 dB. Herkkyyttä valmistaja ei kerro, mutta vahvistinsuositus on vähintään 50 wattia kaiuttimen 4 Ω:iin. Kovin herkkä kaiutin ei liene.

Wilson Benesch The Arc

Wilson Benesch tunnetaan epätavanomaisista teknisistä ratkaisuistaan. Lähes tavaramerkiksi on tullut takaa kaareva, laskikuidusta ja metallista rakennettu kaiutinkotelo. Wilson Benesch esitteli tuon konseptin ensi kerran A.C.T.-kaiuttimessa 1990-luvun puolivälissä. Toinen WBen kaiutinerikoisuus on Discovery, jonka vatsasta roikkuu toinen Isobarik-periaatteella toimivista bassoelementeistä.

Tilavuudeltaan Proline MK3:sta pienemmässä The Arcissa (10,5 L) on tuttu lasikuitukotelo ja sama 170mm:n Wilson Beneschin Tactic-elementti kuin Discoveryssa. 25mm:n tekstiilikalottikin on sama.

The Arcin kaksi refleksi-aukkoa hengittävät vapaasti kaiuttimen pohjassa. The Arcin omassa jalustassa on tätä varten sopiva aukko. Tämä helpottaa kaiuttimen sijoittelua varsinkin pienemmässä tilassa. Jalustan kanssa kaiuttimen korkeus on 95 cm.

Kaikesta tästä huolimatta kuolemanlohkoon on tunkua. Masokismia harrastavat ainakin Sonus Faber, Totem, JM Lab, Pioneer, ... Listasta tulisi äkkiä pitkä. Oma lukunsa ovat yli 10 000 ja 20 000 euroa maksavat jalustakaiuttimet.

Tacticille on ensimmäisen asteen suodin, tekstiilikalotille toisen asteen jakotaajuuden ollessa 5 kHz. Jakosuotimessa kerrotaan olevan polypropyleenikondensaattoreita ja ilmasydämissä keloja. Kaiutin on johdotettu hopeoidulla kuparipihalla. Taajuusvasteeksi valmistaja ilmoittaa (-3dB) 45 – 25 000 Hz, herkkyydeksi 88 dB (1m / 2.83V), nimellisimpedanssi 6

ohmia (minimi 4 ohmia) ja max SPL (1m) 111 dB.

Kuunnellen

Ensimmäinen kuuntelusessio tapahtui seuraavalla laitteistolla; Accustic Arts CD-Player I – MK3 (5499,00 €), Audio Replas Ref Si-7000 SZ –välilikaapeli (856,00 €), TRI TRV-4SE –putkietuvahvistin (1899,00 €), Homegrown

Audio DNA –välilikaapeli (710 €), Accustic Arts Power I –MK2 –integroitu stereopäätteenä (5399,00 €) ja Accustic Arts Premium Line-MK2 –kautinkaapeli (1575,00 €).

Verkkovirtaa suodatti Accustic Arts Power Strip 6 act., virtakaapeli CD-soittimelle oli niinomaen Power Reference, vahvistimelle Acoustic Revive Power Reference ja esivahvis-

rimelle Oyaide L/i50 EXs. Kuuntelutapahtuivat Accoustic Artsin kotikentällä, maahantuojaan osittain akustoidussa kuuntelutilassa.

Proline MK3 oli kahdesta kirkasointisempi ja sillä tavalla myös paljastavampi, varsinkin diskantti alueella. Cembalo, metallikielinen akustinen kitara jne. ... Proline MK3 soi pikantimmin, terävämmin. Olisi kuitenkin väärin sanoa, että The Arc soi pehmeästi. Se ei soi pehmeästi, mattapintaisestikin se soi vain Proline MK3:n esillä olevaa diskanttia vasten. Oikea sana on huomioraherättämätön.

The Arcilla on ovela luonne. Se aloittaa vaatimattomasti, mutta kasvaa kuuntelijan kuuntelujen edessä. Yksi syy tähän on, että The Arcin aavistuksen keskialuevoittainen sointi vaikuttaa huolella viilarulta ja saumattomalta. Proline MK3 ei ole aivan yhtä rasainen. Saumattomuus ja positiivinen äänenväri – Proline MK3 on anteeksiantamattomampi – antavat The Arcin kuuntelulle miellyttävän jälkimaun.

Proline MK3:ssa on syvämpi äänikuva, The Arcilla äänen painopiste on enemmän kaiuttimien välissä. On mahdollista, että tämäkin ominaisuus palautuu diskantin ja keskialueen erilaisiin painotuksiin kaiuttimien välillä.

Proline MK3 on kahdesta nopeampi toistaja, mutta jälleen kerran on syytä olla täsmällinen. Proline MK3 synnyttää mielikuvan äänen nopeudesta kaikella musiikilla, The Arc valikoivammin. The Arc ikään kuin korostaa ajoitusta nopeuden rinnalla.

Bassojen ulottuvuudessa molemmat kaiuttimet olivat melko tasaväisiä, ehkä subjektiivisesti The Arcin soi 1/3 oktaavia ohuemmin. Molemmat kaiuttimet kykenivät kuitenkin hengittämään isollakin musiikilla. Eikä bassotoiston puhtaudessakaan ollut suurta eroa. Proline MK3 oli pykälän selkeämpi ja avoimempi keski-yläbassojen alueella kuin The Arc.

Jossakin vaiheessa systeemiä poistettiin TRI TRV-4SE -purkietuvahvistin ja Accoustic Arts CD-Player I kytkettiin Accoustic Arts Silver Line

XLR -välikaapelilla (252,00 €) suoraan Accoustic Arts Power I-MK2 -integroituun. Muilta osin systeemi pysyi ennallaan.

Jostakin syystä tämä purketon laitteisto toimi paremmin molemmilla kaiuttimilla. Äänen ilmavuus ja läpikuultavuus hieman laski, mutta muuten soittoon tuli enemmän iloa. Erityisesti Proline MK3 piristyi muutoksesta. Tämän yhdistelmän kanssa pitää kuitenkin olla tarkkana. Kun kaikki musiikinäyrettä myöten osuu kohdalleen, ääni on hyvällä tavalla kuulas ja avoin.

Mutta kun äänitteellä on kirkasta äänimateriaalia, esitys saattaa yltyä hyökkääväksi. Yläpää tukkeutuu ja kuuntelusta tulee rasittavaa. Tämän kaiuttimen musikaalisuus perustuu siihen ideologiaan, että äänitteellä oleva musiikki luo kontaktin kuuntelijan ja ääni ei osallistu siihen muuten kuin tuomalla kaiken aineiston ja informaation selkeästi esille. Niin sanottu äänen luonnonmukaisuus ei ole tässä kokonaisuudessa päällimmäinen murheenaihe, eikä tarvitse olla.

The Arc ei ole yhtä terävä-ääninen, mutta silti selkeä. Eräällä paljon käyttämälläni cembalo-näytteellä on kyky kuulostaa jokaisessa järjestelmässä hyvin erilaiselta, jopa siinä määrin, että musiikin tulkinta tuntuu muuttuvan äänen mukana. The Arc väisti tämän näytteen karikat ja antoi cembalon soida sille ominaisella kirkkaalla tavalla ty pistämättä esitystä pistäväksi metalliäänien seokseksi. Monenlainen musiikki toistui The Arcilla varsin sopuisoitusesti.

Toinen paljon käyttämäni näyte sisältää vanhaa monikerroksista voikaalimusiikkia orkesterin säestyksellä. Näyte on erinomainen testi kaiuttimen kyvyille selvittää monimutkaista materiaalia puuroutumatta sekä tutkia eri rekisterien koherenssia. The Arc selvitti tämän näytteen keskialueen saumattomuutensa ansiosta hyvin ääntä kompressoimatta, mutta kyllä Proline MK3:n vapautuneeseen ilma-piiriinkin kuoromusiikkia mahtui.

Koska kumpikaan kaiuttimista ei

Koska kumpikaan kaiuttimista ei ole erityisen lämminsointinen, voi syntyä houkutus oheiskalustolla kompensoida tätä ominaisuutta. Kannattaa olla kuitenkin tarkkana, että ei vesi-tä sitä selkeyttä, mikä kaiuttimien äänessä on ehdottomasti hyvää.

ole erityisen lämminsointinen, voi syntyä houkutus oheiskalustolla kompensoida tätä ominaisuutta. Kannattaa olla kuitenkin tarkkana, että ei vesitä sitä selkeyttä, mikä kaiuttimien äänessä on ehdottomasti hyvää. Accustic Artsin laitepaketti toimi hyvin, joskin äärrajoilla, Proline MK3:n kanssa. Jos sen purkaa, se pitää tehdä taiten. The Arcin seuralaiseksi saattaisi sopia parhaiten puolijohdemaisesti soiva putkipeli.

Päätellen

Kuvaavaa tälle kokeilulle oli, että kaikenlaista musiikkia sisältävillä testilevyillä usein joka toisella näytteellä peukut nousivat ylös The Arcille, joka toisella Proline MK3:lle. Edes rytmii- vs. taidemusiikki -jaottelu ei erotellut mielekkäästi näitä kaiuttimia. Ehkä kuitenkin niin, että koko musiikin kenttää ajatellen Accustic Arts Proline MK3 on hieman valikoivampi kuin The Arc.

Entä se kuolemanloikko? Wilson Benesch The Arc ei ole enää uusi kaiutin. Siitä voi jo sanoa, että se kuuluu selviytyjiin ja kuuntelu osoitti, että menestys ei ole perustecton. Accustic Arts Proline MK3 ei ole sekään aivan tuore tapaus, mutta ei niin laajasti koeteltu, että voisi tehdä yhtiä pitkälle meneviä johtopäätöksiä.

Sen epäintuitiivisen lopputuloksen tämä kokeilu – kuten Sonus Faber Cremona Auditor M - kokeilu sivulla 108 – tuotti, että jollakin osittain selittämättömällä tavalla nämä kaiuttimet tutuivat tarjoavan äänenlaatua, jota ei ole edullisemmissa kaiuttimissa. Se on mystistä, mutta sisäinen varmuus asiasta kasvaa näitä kaiuttimia pitempään kuunnellessa.

Onko ero 3500 euron tai 2000 euron tai edes 1000 euron arvoinen, on toinen asia ja jossakin mielessä myös toissijainen asia. Ne jotka haluavat highend-jalustakaiuttimen, maksavat siitä highend-hinnan. Ei se sen monimurkaisempaa ole. ■

Wilson Benesch The Arc,
4090 € (jalustalla)
Accustic Arts Proline MK3,
3999 € (ilman jalustaa)

www.soundworks.fi
www.niinimaen.com
www.accusticarts.de
www.wilson-benesch.com

